

अभियान

सप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY

Devendrachudal@gmail.com

वर्ष : ८० / अंक : ११ / २०७९ असोज २८ ज्येष्ठ शुक्रबार / Oct. 14, 2022 / कूल्य रु. १०/-

लोकतन्त्रका रोलमोडल दीपक मनाङ्गे

काठमाडौं। मंसिर ४ गते निर्वाचनको दिन हो तर असोज २६ गते नै निर्विरोध निर्वाचन भइसके दीपक मनाङ्गे सत्ता गठबन्धन अथवा प्रतिपक्षी, स्वतन्त्र सबैको रोलमोडल राष्ट्रिय सहमतिको लोकतान्त्रिक नेता सावित भएका छन्। दीपकको निर्विरोध निर्वाचन परिणामले लोकतान्त्रिक राजनीति आरालो यात्रा तय गर्दछ भन्ने संकेत गरेको छ।

प्रचण्ड, देउवा, ओली, रामचन्द्रजस्ता नेता चुनाव हारिने कि जितिने हो भन्ने द्विविधामा छन्। डाबाबुराम भट्टराईले त चुनाव उद्धवे साहसमेत गरेनन्। जिति पनि ०४४ साल पछिको नेता छन्, तिनीहरू सबैको मुटु कामेको छ। त्यसैले त कतिपय नेताहरू समानुपातिकमा सुरक्षित बसेको पनि देखियो। तर दीपक मनाङ्गे चुनावको महिनादिन अधि नै निर्वाचित भइसके। लाज नपचाई भने हुन्छ- यो पद्धतिले नोज डाइभ गन्यो, दुर्घटना भइसक्यो।

हालीलाई www.abhiyanweekly.com.np मा पानि पढ्न यसकिन्छ।

सबै दलहरूलाई बागी उम्मेदवार घाँडो

काठमाडौं। पटक पटक अवसर पाएका र निर्वाचन लड्दै आएका त्यसमा पनि पैसा भएका र आजापालकहरूलाई प्राथमिकतामा राखेर प्रमुख राजनीतिक दलहरूले उम्मेदवार बनाएपछि सत्ता पक्ष र प्रमुख विषयकी दल दुई तर्फका नेता तथा कार्यकर्ताहरूले विद्रोह गरेका छन्। कोप्रेस, माओवादी नेकपा एमाले सहित अन्य दलहरूमित्र बागी उम्मेदवारहरूको बाढी आएको छ।

भ्रष्टाचार आरोपा संलग्न भएका विभिन्न अपराधमा संलग्न भएको आरोप लागेका र जाहान्य अपराधमा संलग्न भएको व्यक्तिहरू समेत यस पटकको निर्वाचनमा उम्मेदवार खडा भएका छन्। कोप्रेसले विजय गर्दछारालाई सुनसरीबाट टिकट दिएको छ। यस भन्दा अधि पनि उनी सासद थिए तर भ्रष्टाचारको आरोप लगेपछि उनी निलम्बनमा परेका थिए यस पटक निर्वाचन जितेपनि उनी निलम्बन मैं

>>> बाँकी ६ पेजमा

मत हाल्न पाउने जनताको अधिकार खोसियो

काठमाडौं। राजनीतिक दलहरूले संघीय संसदको प्रत्यक्षतर्फको १ सय ६५ सिट र प्रदेशसभाको ३ सय ३० सिटका लागि आ आफ्नो तर्फबाट उम्मेदवारी दिइसकेका छन्। त्यसैगरी समानुपातिक तर्फको उम्मेदवारी समेत भईसकेको छ। अहिलेको नेपालको अवस्था भनेको दक्षिण वा वामपन्थीको होइन उग्र लुट्टनको हो। आउँदो मंसिर ४ गतेको निर्वाचनमा अहिलेसमकै सबै भन्दा बढी उम्मेदवारहरू खडा भएका छन् भने स्वतन्त्र उम्मेदवारहरूको यस पटक बाढी नै आएको छ।

दुला भनिएका राजनीतिक दलहरूले महागठबन्धन र गठबन्धन गरेर निर्वाचनमा गएका हुनाले जनताको अधिकार भने खोसिएको छ। खास गरेर सत्ता गठबन्धनमा रहका दलहरू नेपाली कोप्रेस, माओवादी केन्द्र, नेकपा एकीकृत समाजवादी, राष्ट्रिय जनमोर्चा र पछिलो समयमा उक्त गठबन्धनमा लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी पनि जोडिएको हुनाले यी दलहरूले मलुकभरमै आ-आफ्ना उम्मेदवारहरू खडा गर्न सकेनन्। कोप्रेसजस्तो पुरानो पार्टीले संघीय संसदको प्रत्यक्षतर्फ रहेको

>>> बाँकी ६ पेजमा

निर्वाचनको परिणामपछि गठबन्धन टुट्ने

काठमाडौं। मंसिर ४ गते सम्पन्न हुने संघीय संसद र प्रदेशसभाको निर्वाचनले लोकतन्त्र नै धरापा पर्ने समावना बढेर गएको छ। यसका धेरै कारणहरू रहेका छन्। पहिलो हो राजनीतिक दलहरूले सैद्धान्तिक विचलन। राजनीतिक दलहरूले आफ्नो सबै शक्ति र समय जसरी भएपनि सत्ता हत्याउने चलखेल र गठबन्धनकै लागि खर्चिएका छन्। जसले जोसित गठबन्धन गरेपनि हुने छ। हिजो आफैले सत्तोसारप गरेका दलहरूसँग समेत गठबन्धन गरेर दलहरूले लोकतान्त्रिक चरित्रको उपहास मात्र गरेका छैनन् लोकतान्त्रिक पद्धतिको खिल्ली समेत उडाएका छन्।

सत्ता गठबन्धनमा रहेका दल नेपाली

कोप्रेस र माओवादी, नेकपा एकीकृत समाजवादीको राजनीतिक सिद्धान्त नै अलग अलग रहेको छ तर उनीहरू एकै ठाउँमा उभिएका छन्। त्यसको उउटै कारण हो जुनसुकै सर्वमा पनि सत्ता हत्याउने खेल। राजनीति भनेको सत्तामा पुग्नुमात्र होइन। राजनीतिले समस्याको समाधान गर्न सक्नुपर्दछ। सबै भन्दा उत्तम नीति राजनीतिलाई मानिने गरिएता पनि हामीकहाँ भने राजनीतिलाई कमाई खाने भाँडो र सत्ता हत्याउने हतियाका रूपमा प्रयोग गरिएको हुनाले जनतामा र युवा पुस्तामा राजनीति प्रति वित्तिया बढ्दै गएको छ। त्यही कारणले गर्दा युवा पुस्ता राजनीतिमा आउन चाहिरहेका राजनीतिक दलहरूले पार्टीगत स्वार्थका लागि

काठमाडौं। मुलुकभरका १ सय ६५ निर्वाचन क्षेत्र र प्रदेशसभाको ३ सय ३० क्षेत्रमा महागठबन्धन र गठबन्धनका बीचमा चुनावी तालमेल हुने भएको छ। महागठबन्धनभित्र नेपाली कोप्रेस, माओवादी केन्द्र, नेकपा एकीकृत समाजवादी पार्टी, राष्ट्रिय जनमोर्चा र पछिलो समयमा लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी थिएको छ। सत्ता गठबन्धनमा रहेको जनता समाजवादी पार्टी भने नेकपा एमालेको गठबन्धनमा भुगेको छ।

महागठबन्धन र गठबन्धन गरेर राजनीतिक दलहरू निर्वाचनमा जाने भएपछि जनताले भने आफूले मन पराएको पार्टी र त्यस पार्टीका उम्मेदवारहरूलाई मतदान गर्न नपाउने भएका छन्। त्यही कारणले गर्दा युवा पुस्ता राजनीतिमा आउन चाहिरहेका राजनीतिक दलहरूले पार्टीगत स्वार्थका लागि

महागठबन्धनिरुद्ध गठबन्धन

जनताको अधिकार खोसेका छन्। नेपाली जनतालाई सार्वभौमसत्ता सम्पन्न भनिएपनि व्यवहारमा नेपाली जनता सार्वभौमसत्ता सम्पन्न नभएको यसैले प्रमाणित गरेको छ। नेपाली जनतालाई सार्वभौमसत्ता सम्पन्न भनिएपनि व्यवहारिक रूपमा हेर्दा राजनीतिक दलहरू सार्वभौमसत्ता सम्पन्न उम्मेदवारहरूलाई सहयोग गर्ने आफूले उम्मेदवार खडा नगरेका जिल्ला

कोप्रेसको नेतृत्वमा महागठबन्धन बनाइएको छ भने नेकपा एमालेको नेतृत्वमा नेकपा एमाले, जनता समाजवादी पार्टी, राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी र राप्रा नेपालको गठबन्धन बनेको छ। महागठबन्धनको तुलामासा गठबन्धनमा रहेका दलहरू थेरै र

>>> बाँकी ८ पेजमा

यो निर्वाचनले राजनीतिक स्थिरता दिन सक्तैन

काठमाडौं। आगामी मंसिर ४ गते सम्पन्न हुने संघीय संसद र प्रदेशसभाको निर्वाचनले नै धरापा पर्ने समावना बढेर गएको छ। यसका धेरै कारणहरू रहेका छन्। पहिलो हो राजनीतिक दलहरूले सैद्धान्तिक विचलन। राजनीतिक दलहरूले आफ्नो सबै शक्ति र समय जसरी भएपनि सत्ता हत्याउने चलखेल र गठबन्धनकै लागि खर्चिएका छन्। जसले जोसित गठबन्धन गरेपनि हुने छ। हिजो आफैले सत्तोसारप गरेका दलहरूसँग समेत गठबन्धन गरेर दलहरूले लोकतान्त्रिक चरित्रको उपहास मात्र गरेका छैनन् लोकतान्त्रिक पद्धतिको खिल्ली समेत उडाएका छन्।

यस पटकको निर्वाचनमा मूलत दुई वटा

गठबन्धन रहेका सत्ताधारी गठबन्धनले मुलुकभरमै गठबन्धन गरेका छन् भने नेकपा एमालेले समेत केही निर्वाचन क्षेत्रमा सना पार्टीहरूसँग तालमेल गरेको छ। एमालेले भन्दा सत्ता गठबन्धनमा रहेका दलहरू नेपाली कोप्रेस, माओवादी केन्द्र, राष्ट्रिय जनमोर्चाले मुलुकभरमै गठबन्धन गरेर निर्वाचनमा गएका छन्।

सत्ता गठबन्धनमा रहेको जनता समाजवादी पार्टी सिट बाँडफाँडमा आफ्नो पार्टीलाई हेठो भन्दै गठबन्धनबाट बाहिर गएर नेकपा एमालेसँग गठबन्धन गर्न पुगेको छ। यसरी राजनीतिक दलहरूले आ आफ्नो पार्टीका नीति, सिद्धान्त र स्वार्थका लागि

रामालाई होइन हामालाई नै टिक्क

काठमाडौं। आगामी मंसिर ४ गते हुने संघीय संसद र प्रदेशसभाको निर्वाचनका लागि उम्मेदवारी दर्ता भएको छ। खास गरेर पाँच दलीय गठबन्धन र नेकपा एमालेको नेतृत्वमा केही सिमित क्षेत्रमा मात्र गठबन्धन गरिएको गठबन्धनीयमै चुनावी प्रतिस्पर्धा हुने निर्वाचित रहेको छ।

पाँच दलीय गठबन्धनमा रहेको जनता समाजवादी पार्टीले पाँच दलीय गठबन्धन छोडेर नेकपा एमालेसँग तालमेल गरेको छ। पाँच दलीय गठबन्धनसँग अन्तिम समयमा लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टीले गठबन्धन गरेको हुनाले मधेश प्रदेशमा आफूहरूलाई मधेशवादी पार्टी हाँ भने जसपा र लोसपाको कारण अन्य राजनीतिक >>> बाँकी ८ पेजमा

कश्मीरमा 'पत्थर युगमा बाँचिरहेको'

गुरुड जी

श्रीनगर: द कश्मीर वालाका सम्पादकहरूका लागि, तथ्य-जाँच गर्दा प्रेस समय भन्दा पहिले युगलिङ्को चहलपहल समावेश हुन्थ्यो। त्यसोभए, जब २०१९ मा भारतीय हिमालय क्षेत्रमा १८ महिनाको इन्टरनेट र फोन बन्द सुरु भयो, उनीहरूले सुधार गर्नुपर्यो।

'हामीले कही तथ्यहरू प्रमाणित गर्न नसकेपछि समाचारहरूमा खाली ठार्डहरू छोड्यो। प्रत्येक हज्जा, टोलीका सदस्यहरू दिल्ली जान्छन् र खाली ठार्डहरू भर्थे, साप्ताहिक पत्रिकाका सम्पादक यशराज शर्माले भने।

शर्मा, दछ, दिल्लीमा एक साथीलाई डण्ड शब्दको समाचार सुनाउन श्रीनगर एयरपोर्टको टेलिफोन बुथमा झाइम गरेको सम्पन्न गर्दैन्। शर्माले दिल्लीमा रहेका साथीहरूलाई फोन गरेर आफ्ना इमेलहरू पढ्न र जवाफ दिन आग्रह पनि गर्थे।

भारतले अगस्त ५, २०१९ मा कश्मीरका विशेष दर्जा खारेज गरेर आफ्नो एकमात्र मुस्लिम बहुल क्षेत्रलाई भारतसँग पूर्ण रूपमा गाम्यो।

दूलो अशान्तिको पूर्वानुमान गर्दै, अधिकारीहरूले सञ्चार ब्ल्याकआउट लगाए, फोन र इन्टरनेट जडानहरू काटिए। बन्द फेर्कुअरी छ, दण्ड सम्पचल्यो।

बुढा कश्मीरीहरूका लागि, यो तिनीहरूको पत्र र ल्यान्डलाइनको युवावस्थाको पूर्व-इन्टरनेट दिनहरूमा फिर्ताको यात्रा थियो। युवाहरूको लागि, यो 'दुङ्गा युगमा बाँचिरहेको' जर्सो महसुस भयो, दछ वर्षीय उमर मक्कुलले भने,

जसले अगस्त दण्डमा भिडियोग्राफी व्यवसाय स्थापना गर्न क्यामेरा र अन्य उपकरणहरू किन्नको लागि बैंक ऋण लिए - जससी बन्द सुरु भयो।

इन्टरनेट पुनर्स्थापित नभएसम्म उनले कुनै बुकिउ पाएनन् र ऋण भुक्तानी गर्न परियार र साथीहरूबाट ऋण लिनुपरेको थियो। भारतले गत वर्ष कम्तिमा ज्ञाप्ट पटक इन्टरनेट बन्द गर्यो, जुन लगातार

प्रदर्शन, धार्मिक चाडपर्व र परीक्षाका बेला पनि प्राधिकरणले इन्टरनेट र मोबाइल इन्टरनेट बन्द गरेको छ।

यो भारतमा इन्टरनेट निलम्बन गर्न 'अत्यत्रै सजिलो' छ, किनकि संघीय र राज्य अधिकारीहरूले 'कुनै पूर्व न्यायिक अधिकार बिना गर्न सक्छन्, कृष्णोश बापट, गैर-लाभकारी इन्टरनेट फ्रिडम फाउन्डेशनका एक सहयोगी मुद्दा

रेकर्ड गरेको थियो, जुन अधिल्लो वर्ष ढढ राष्ट्रहरूमा ज्ञाप्ट वटा बन्द भएको थियो।

दण्डित मा कोडिफाइड नियमहरू भएका विश्वका केही देशहरूमध्ये भारत एक हो जस अन्तर्गत इन्टरनेट बन्द गर्न सकिन्छ। दण्ड या, भारतीय सर्वोच्च अदालतले इन्टरनेटमा पहुँच मौलिक अधिकार हो र कश्मीरमा इन्टरनेटको अनिश्चितकालीन बन्द अवैध थियो भन्न्यो।

भन्दा बढी इन्टरनेट बन्द भएको छ। शटडाउनहरू हालका वर्षहरूमा अधिक बारम्बार भएको छ, एक दर्याकरले देखायो।

दण्ड बन्दको समयमा, कश्मीरीहरूले सरकारी कार्यालयहरू, प्रहरी स्टेशनहरू र अन्य सार्वजनिक स्थानहरूमा फोन लाइनहरूबाट कलहरू गर्न लामो लाइनहरूमा परिवर्तनका थिए, वा इन्टरनेट पहुँच भएका शहरहरूमा यात्रा गर्न भीडभाड भएका रेलहरूमा चढे।

कश्मीर चेम्बर अफ कमर्स एण्ड इन्डस्ट्रीका अनुसार साना र मध्यम आकारका व्यवसायहरू बन्द हुँदा जम्मू र कश्मीरले दशौं हजार रोजगारी गुमाएको छ र २२ वर्षीया मलेहा सोफी जस्ता युवा कश्मीरीहरूलाई दूलो नोक्सान पुर्यायो।

बन्द सुरु भएको सोमवार, उनले भर्ना प्रक्रिया जाँच गर्न श्रीनगरको एक कलेजमा जाने योजना बनाएकी थिइन्। उनी आठ महिना पछि कलेजमा भर्ना भइन् र आफ्ना सहयोगीहरूसँग आउटेजको माध्यमबाट संघर्ष गरिन् जसले पाठ्यक्रम गर्न र परीक्षाको तयारी गर्न गाहो बनायो।

हामीलाई अहिले इन्टरनेट बन्द गर्न बानी परेको छ। हामीलाई थाहा छ यो जुनसुकै बेला पनि हुन सक्छ, त्यसैले हामीले कहिल्यै इन्टरनेटमा भर पर्नु हुँदैन भनेर सिकेका छौं र त्यस बिना बैच्च सिकेका छौं, १० उनले भनिन्।

तर अरूको पढाइमा बाधा हुँदा धैर्यताको अन्त्य भएको छ। २२ वर्षीया इन्शा कलेज पढ्न चार वर्षअधि नयाँ दिल्ली गएकी थिइन्।

"म त्यो ठाउँमा बस्न सविदन जाहौ इन्टरनेट जुनसुकै बेला अवरुद्ध हुन सक्छ - दिन र महिनौसम्म," उनले भनिन्। मैले कश्मीरको भविष्य देखेको छैन।"

चौथो वर्षको लागि विश्वव्यापी रूपमा शटडाउनको सबैभन्दा दूलो संख्या हो, डिजिटल अधिकार प्रमाणहरू छन् भनेर सुभाव दिन्छ कि यसले राष्ट्रो कामुन र व्यवस्थाको परिणाम निर्माणाउँछ, उनले भने। आभमकक ल्याघ ले गत वर्ष घद्द देशहरूमा ज्ञाप्ट वटा इन्टरनेट शटडाउन

सल्लाहकारले भने।

यो तथ्यको बावजुद त्यहाँ थेरै प्रायोगिक प्रमाणहरू छन् भनेर सुभाव दिन्छ कि यसले राष्ट्रो कामुन र व्यवस्थाको परिणाम निर्माणाउँछ, उनले भने। आभमकक ल्याघ ले गत वर्ष घद्द देशहरूमा ज्ञाप्ट वटा इन्टरनेट शटडाउन

यसले इन्टरनेट बन्द गर्न सबै आदेशहरू सार्वजनिक गरिनुपर्ने पनि बताएको छ।

तैपनि, अधिकारीहरूले कश्मीर सहित, प्रायः कारण नदिई प्लग तान्न जारी राखेका छन्, र अदालतले सरकारलाई विरले चुनौती दिएको छ, बापटले भने।

विगत एक दशकमा कश्मीरमा ४००

sides. The Ambassador labeled Pakistan as an attractive market for foreign investors, adding that Prime Minister Imran Khan had discussed the prospects of bilateral economic cooperation during his meeting with the Kazakh President in Dushanbe. Moreover, the Kazakh President will visit Pakistan next year. He briefed that Pak-Kazakh Inter-governmental Commission has now agreed to establish three working groups on cooperation in economy, energy and regional connectivity. Addressing the business community during his visit to the Islamabad Chamber of Commerce and Industry (ICCI) he urged for enhancing business-to-business contacts between private sectors of both countries to explore new avenues of two-way trade promotion. He was of the view that both countries should perform trade activities in diverse areas. He termed Pakistan a regional hub for transit trade and investment with the completion of the CPEC. He exhorted Kazakh investors to explore joint ventures and investment opportunities in Pakistan. Now Kazakhstan is rigorously pursuing greater regional connectivity with outer-regional countries like Pakistan. In this connection, Kazakhstan has participated in the Central Asia Regional Economic Cooperation (CAREC) Program since 1997.

The route became an integral part of CAREC Corridor 1, one of the six CAREC corridors in the current version of the Silk Road, which stretches from China to Azerbaijan, in the Caucasus, and farther west to Europe; and from south Kazakhstan to the ports of Pakistan. Thus the role of CPEC is immense. Furthermore, Kazakhstan is a member of Quadrilateral Traffic-

in-Transit Agreement (QTIA) which will hopefully facilitate regional integration and enhance economic development by providing an alternate transport corridor between CAR and Pakistan. Kazakhstan's Khorgos Gateway (KGW) connects it with China by rail. Hopefully after its completion it will be the world's biggest dry port. For further regional connectivity, the policy makers of Pakistan should also consider utilizing this dry port to enhance bilateral trade & commerce activities with Kazakhstan. In terms of economic corridor, Kazakhstan is the "connecting hub" of Chinese One Belt & One Road Initiative (BRI) and Pakistan's CPEC, the flagship project, may be combined to achieve the ultimate goal of greater regional connectivity. Kazakhstan is the largest Republic of the CAR and the ninth largest in the world in territory. It is the biggest economy of CAR. It is the biggest recipient of Foreign Direct Investment (FDI) US\$350 billion in the last thirty years.

In this context, Kazakhstan is the ideal trade gateway to a market of about 150 million consumers in the Caspian Sea countries, 50 million in Central Asia and 300 million in Western China. Thus the ideal combination of BRI & CPEC would be mutually beneficial for both the countries in the days to come.

It has a number of specific economic zones which have various tax incentives and a favourable environment for seeking more and more inflows of FDI. With the vast development in the technology sector, the government is looking into making the conditions for foreigners to do business in Kazakhstan with benefits. It will further enhance digital cooperation between Pakistan

and Kazakhstan. Thus CPEC Digital Corridor would be helpful. To conclude, the model of Cluster Trans-Regional Trade (CTR) should also be pursued. In this direction, Trade Houses in Nur Sultan & Karachi may provide strategic opportunities to increase bilateral trade volumes between both sides and the rest of the CARs. There is an urgent need to have "direct communication" between the businessmen and people of the two countries. Close cooperation between the private sectors of both countries should be a game changer for joint ventures in textiles, pharmaceuticals, agriculture, education and other sectors of the economy. Close cooperation between leading universities of both the countries should be matured as soon as possible. Formation of Corridor of Knowledge (CK) is the need of the hour. Cultural diplomacy should be part and parcel of rigorous commercial diplomacy.

Joint Pak-Kazak Development Agency, Joint Chamber of Commerce, Joint Investment Company, Joint Merchandized Shipment Company and Joint Custom Clearance & Forwarding Company would create "befitting propositions" for both the countries. CPEC has become a "simulation" of rampant industrialization, energy production and regional connectivity and it would be helpful for Kazakhstan to overcome its landlocked status for achieving greater regional connectivity.

Right choice of genuine think-tanks, experts of applied economics, international marketing, strategists, journalists and business partners would be a value-addition for Kazakhstan to achieve its ultimate goals of greater regional connectivity under the flagship project of CPEC.

CPEC & Kazakhstan's ambitions for greater regional connectivity

Mr Pushpa

China-Pakistan Economic Corridor (CPEC) has "immense" potential to "expand" and "expedite" the concept of Greater Regional Connectivity (GRC) because of its various mega projects of transport, communications, energy and poverty eradication. In this connection, fall of Kabul has also further increased its regional scope to connect with the Central Asian Region (CAR).

In this connection, with the arrival of the new Ambassador of Kazakhstan H.E. Yerzhan Kistafin, in Islamabad, efforts of achieving greater regional connectivity have been getting "momentum". He has been constantly meeting with various chambers of commerce representatives, business community, potential investors and industrialists in the country for further strengthening of bilateral trade. While meeting with the business community, H.E. Kistafin said that both countries need to work to establish a cost-effective transport system. Rail and road network upgradation under the CPEC can be utilised for this purpose, as China and Kazakhstan share a long border with each other.

Most recently, the Embassy of Kazakhstan in Pakistan held the first online meeting of the Joint Working Group on trade and investment on November 15. The event was attended by representatives of the Ministry of Industry and Infrastructure Development of the Republic of Kazakhstan, "JSC" "NC" "QazTrade Center for Trade and Policy Development", JSC "NC" "Kazakh Invest" Invest Kazakhstan,

the Ministry of Communications of Pakistan, as well as the Embassy of Pakistan in Kazakhstan. The issues of trade & investment, simplification of banking and customs operations between the two countries were also discussed. While meeting with FPCCI the Kazakh Ambassador termed bilateral relations between the two sides ideal that should be translated into diverse fields of economy. He upheld that both sides should work for greater regional connectivity through innovative commercial diplomacy.

In this regard, consequently, Joint Working Group meetings on transportation were held on November 12 and Trade and Investment on November 15. The Pakistan embassy in Kazakhstan said that Pakistan has signed the Transports Internationaux Routiers (TIR) convention on logistics and transportation which can significantly reduce cargo cost between the two sides. According to Chambers International Chairman Ayan Yerenov of Kazakhstan, the two sides will be arranging a high-profile Kazakhstan-Pakistan Joint Business Council conference in the second week of January 2022 and a trade exhibition during that same period in the following year.

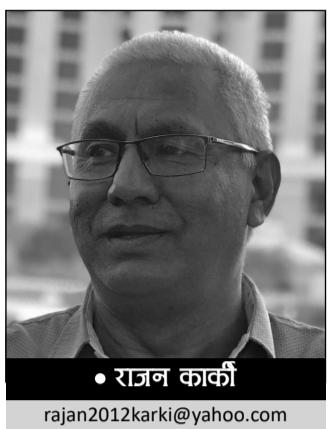
During his maiden visit to Lahore Kazakh Ambassador visited Lahore Chamber of Commerce & Industry and met with its senior management. Speaking on the occasion, he said that promoting cooperation between the two countries will benefit the entire Central Asian region. The Ambassador also met representatives of All Pakistan Textile Mills Association and thoroughly discussed prospects of joint ventures between the two

and Kazakhstan. Thus CPEC Digital Corridor would be helpful. To conclude, the model of Cluster Trans-Regional Trade (CTR) should also be pursued. In this direction, Trade Houses in Nur Sultan & Karachi may provide strategic opportunities to increase bilateral trade volumes between both sides and the rest of the CARs. There is an urgent need to have "direct communication" between the businessmen and people of the two countries. Close cooperation between the private sectors of both countries should be a game changer for joint ventures in textiles, pharmaceuticals, agriculture, education and other sectors of the economy. Close cooperation between leading universities of both the countries should be matured as soon as possible. Formation of Corridor of Knowledge (CK) is the need of the hour. Cultural diplomacy should be part and parcel of rigorous commercial diplomacy.

Joint Pak-Kazak Development Agency, Joint Chamber of Commerce, Joint Investment Company, Joint Merchandized Shipment Company and Joint Custom Clearance & Forwarding Company would create "befitting propositions" for both the countries. CPEC has become a "simulation" of rampant industrialization, energy production and regional connectivity and it would be helpful for Kazakhstan to overcome its landlocked status for achieving greater regional connectivity.

Right choice of genuine think-tanks, experts of applied economics, international marketing, strategists, journalists and business partners would be a value-addition for Kazakhstan to achieve its ultimate goals of greater regional connectivity under the flagship project of CPEC.

चेत मरेका विवेत छन्, विवेक मरेका पशु हुन्

• राजन कार्की

rajan2012karki@yahoo.com

चेत मारेर बिचेत भएकालाई मरेको भन्ने कि बाँचेको ? ढलेको रुखको मुडो र चेत हराएर बिचेत मान्छेमा के नै भिन्नता हुन्छ र ?

मान्छे भएपछि विवेक हुनैपर्छ । सहीलाई सही र गलतलाई गलत भन्न नसकेहरूको भीड छ देशमा । यो भीड मान्छेको हो कि पशुको हो खुट्याउन र छुट्याउन मुसिकल छ । किनकि थाहा छ गलत भइरहेको छ, बोल्दैन । बोल बोल मछली मुखभरि पानी गरेर बस्तु । त्यस्तो मरेको विवेक के काम ?

विवेकको प्रयोग हुनसकेन, चेतको उपयोग पनि भएन । यसकारण त भूभाग छ, जनता छन्, सार्वभौमिकता पनि छ, सरकार छ, विधि छ तर जिवन्त केही पनि छैन । सबै मरेतुल्य छन् । देश मूर्दाघरजस्तो लाग्छ । मूर्दाघरमा मूर्दाशान्ति हुन्छ । नेपालको लोकतान्त्रिक नामधारी शासन पद्धतिमा हुनुपर्ने सबै गुण छन् तर सजाउने प्लास्टिकका फूलजस्ता । देश जिवन्त छैन । शासक र देशवासीमा जीवन देखिदैन ।

देश ज्वालमुखीमाथि उभिन पुगेको छ । यो ज्वालमुखी पड्कियो भने निर्स्कने लाभाले विदेशी लाभान्वित हुनेछन्, नेपाल र नेपाली कड्काल हुनेदिन पर देखिदैन । यसकारण हामीमा चेत र विवेक देखिनुपन्यो । चेत जाग्नैपर्छ, विवेक बोल्नैपर्छ । भक्तभक्त्याउनेहरू सबै मौन छन् जुन्

बोल्नैपर्छ । भक्तभक्त्याउनेहरू सबै मौन छन् जुन खतरनाक संकेत हो ।

राजनीतिले बाटो बिरायो । राजनीति व्यवसाय बन्न्यो । पद पाए संविधान, नपाए अराजकता फैलाउनेहरूले लोकतन्त्रलाई गाईजात्रा नै बनाइदिए । राष्ट्रियता, भाषा, भेष, नागरिकता मजाक हुनसक्छ ? तर भयो । भइरहेछ । राष्ट्रिय नीति निर्माण गरेर सबै राजनीतिक दलहरूले त्यसमा प्रतिवद्ध हुन नसक्नु दूलो कमजोरी हो । नेपालको राष्ट्रियतामाथि अनेकानेक तरिकाले हमला भइरहेको छ, न हामीमा चेत, न विवेक देखिन्छ ? मरेकाले विरोध र विद्रोह कहाँ गर्न सक्छन् र ?

राजनीतिमा राष्ट्रप्रतिको सोचमा, लवाई खावाईमा, रहनसहनमा, विधिव्यवहारमा त्यस्तो नेपालीपन नदेखिदा अराजकता बढ्दै गएको हो । नेपालीत्वमा खिया लाग्नुमा नेपाली नेताहरूको ख्यालठूंडा जिम्मेवार छ । अन्यथा नेपालको संस्कृति र परम्परा यस्तो धनी छ कि विश्व सुनुदाय लालायित हुनेगरेका अनेक उदाहरण छन् ।

वीरका गाथा इतिहासमा तिरित रह्यो । जनयुद्ध, जनआन्दोलनका घटना रोमाञ्चक कथामात्र रहे । इतिहासका घटनाक्रमलाई घोडा चढेर केही प्रभावशाली नेताहरू सत्ता र शक्तिको कमोत गर्न चाहनु भनेको सेक्सपियरको नाटकमा ब्रुटालिटीको सम्पन्न हुन्छ । हाम्रो लोकतान्त्रिक राजनीतिक फौटामा राजनेता बन्नुपर्न व्यक्तिहरू जनचाहना, जनझ्याल, राष्ट्र र राष्ट्रिय एकताका लागि ब्रुटसको ब्रुटालिटी बनिरहेका छन् । एकजना पनि राजनेता जन्मन नसक्नु भनेको राजनीतिक दुर्भाग्य हो ।

राजनीतिले इमान र नैतिक पाठ पठाउन सकेको भए राजनेता जन्मने थिए । सिकाएको पाठ भनेको दूराचार, विभेद, भ्रष्टाचार, अनैतिकतामात्र छ अनि कसरी राजनेता जन्मन्छ ? सिस्नाको धारी रोपेर दूवो उम्बदैन ।

शेरबहातुर भएके भो ? प्रचण्ड आएर के भा, ओलीले भाषणको गोली छाडेर के भो ? माधव र उपेन्द्र यादवले पार्टी फुटाए, हात लायो शून्य । देउवाको उदय भएर काग्रेसले समाजवाद तिखारेको

देखिएन । उनले त कन्युनिष्टमा मलजल गरिरहेछन् । गाईको पूजा गर्ने राप्रपा र गाई काटेर खान खाउनुपर्छ भन्नेको माझैतीघर मण्डलामा प्रदर्शन भयो र सेलायो । धर्मनिरपेक्षातावादी राप्रपा र हिन्दूतावादी राप्रपा, संविधानवादी प्रचण्ड र देउवा, विभेद भयो भनेर कुर्लेने जनजातिहरूले अब जातीय दिलाउने र संविधान विभेदकारी हो भनेर प्रमाणित गर्ने अराजकता राष्ट्रिय एकताका लागि खड्गो थियो, खड्गो छ, यो खड्गो

जताततै राजनीति फलाउनु पूलाउनु छ । राजनीतिकरण गर्नसके महारथ प्राप्त हुने यिनको धारणा कित गलत छ भने नेपालबाट समानता, समानुपातिक, न्याय र कानुन व्यवस्थासमेत तमासा बनेबाट प्रष्ट भइसक्यो । जता हैऽयो उतै राजनीति, राजनीतिक अनियमितता । अनियमितताको हैँगो समातोपछि जे पनि सम्भव हुने तन्त्र लोकतन्त्र बन्न्यो । दीपक मनाङ्गे लोकतान्त्रिक निर्वाचनको पहिलो राष्ट्रिय सहमतिको बिजेता, सकिको नि ।

● ● ●

देश ज्वालमुखीमाथि उभिन पुगेको छ । यो ज्वालमुखी पड्कियो भने निर्स्कने लाभाले विदेशी लाभान्वित हुनेछन्, नेपाल र नेपाली कड्काल हुनेदिन पर देखियाईन । यसकारण हामीमा चेत र विवेक देखिनुपन्यो । चेत जाग्नैपर्छ, विवेक बोल्नैपर्छ । भक्तभक्त्याउनेहरू सबै मौन छन् जुन्

खतरनाक संकेत हो ।

● ● ●

कुन बेला खड्ग बनेर रक्तपात मच्छाउँछ भन्न सकिन । मंसिर ४ को चुनावलाई दृष्टिगत गरेर नेपालमा यस्तै अनपेक्षित रसायनशास्त्रको राजनीति सुरु भयो जस्तो लाग्छ । किनकि संविधानका पालक अराजक बन्न थालेका छन् । जो अराजकतावादी हुन् ती धीउ थाएछन् । जो जेल जानुपर्यो, ऊ सत्तामा पुग्छ । निर्विरोध महिना दिन अधि नै चुनाव जित्छ । जो जेलमा सङ्गुनुपर्यो, अदालतले चोखाउँछ । जो सत्तामा पुग्नुपर्यो, ऊ धुलिसात भइरहेको छ । यस्तो राजनीति लोकतन्त्र, दिगो शान्ति स्थापनाका निर्णयक हुनसक्ने थिएन । भएन । आउने दिनमा पनि हुने लक्षण देखिदैन । किनकि दिनको मौसमको हाल विहानले बताउँछ ।

राजनीतिक दलहरूलाई सङ्ककदेखि संसदसम्म, सिंहदरवारदेखि सर्वोच्च अदालत, संविधानिक अंग, प्रशासनसम्म

आज पनि ठूला दलहरू दिग्ध्रामित छन् अथवा राजनीतिक स्वार्थप्रेरित भएर थाहा नभएर जस्तो गर्दैन । विधिमा चलौ, विधि स्थापित गरौ, लोकतन्त्र मजबुत पारी भन्ने कोही छैनन् । सबैलाई सत्ता चाहिएको छ । लोकतन्त्र भनेको अनुशासन र विधि हो भन्ने कुनै नेताको भेजामा भुस्नै सकेन । गिरी हुने ठारँमा लिदी भरिएको भनेको यही हो ।

१५ वर्षदेखि जे चलिरहेको छ, त्यो मनलागी शासन हो । ती सबै अशान्तिको बीउ र निहुका कारक बनेका छन् । लोकतन्त्रमा लोकको भलो, राष्ट्रको भलोभन्दा अर्को उद्देश्य नै नहुनुपर्न हो । राष्ट्रसंघका १ सय ९२ सदस्यमध्ये २८ राष्ट्रमा संघीयता छ, तिनमा कति सफल, कति असफल त्यसको पनि लेखाजोखा गरिएन र नेपाललाई संघीयतामा लगियो । बजेट भन्दा बढी विदेशी ऋण छ, त्योभन्दा बढी बैदेशिक व्यापार घाटा छ । ५ वर्षमा

संघीयताबाट केही निर्स्केन, बालुवा सावित भयो । तैपनि हामी संघीयताको माला जपिरहेछौं । संघीयता पूर्णतः असफल भइसकेपछि पनि पन्चव भएको गाडी धिसारेखैं धिसारिएको छ । यो फिकिदे गाँड भन्दा थपिदे गाँड भयो ।

लोकको सम्मान आर्जन गर्न नसकने कायरहरूको राज लोकले कहिलेसम्म सहिरहने हुन् ? हुन त कुनै बेला भद्रकाली मिश्र थिए जसले नेपालमा भारतीय सेना भित्रयाए । क्याविनेटमा राजदूत बस्थे, क्याविनेट सचिव भारतीय प्रतिनिधि हुन्थ्यो । ती दिन छिमेल्दै स्वतन्त्रताको महल बनाएको राजतन्त्रमा नै फाल्नेहरू अब मुलुकै फाल्नै किं भन्ने भय फैलिन थाल्यो । शेषसपियरको नाटकको ब्रुतसलेजसरी षड्यन्त गरी गरी सिंहलाई मारेर स्थालहुइयामा चलेको देश बन्न्यो नेपाल ।

जनता सतर्क नहुने हो भने जे पनि हुनसक्छ । नेपाल रेड जोनमा परिसक्यो ।

हरेक नेपालीको मनमा छ- राणा शासन र लोकशासनमा के भिन्नता आयो र खोई ? नेता र तिनका आसेपासेलाई रमाइलो, अरुलाई दुःखपीडा, डाहा छटपटी । विकारै विकारै भरिएको गिरी भएकाहरू शासनमा पुनरे रहेछन्, बाँकी जनताको शोषणमा जुट्ने रहेछन् । यस्तो बेहाल, बेथिति त राणाशासनमा पनि थिएन, जो अहिले व्याप्त भएको छ ।

यी दलहरू युनानी वियोगान्त नाटका पात्रहरूकै ननासिसयुन् ? महाभारत युद्धमा यदुवंशी सिद्धिएकै नसिद्धियुन । किनभने हाम्रा नेताहरू कलहको बीज दिनदिनै छरिरहेका छन् । देशमा विदेशीको परेड खेलाइरहेका छन्, हैकम र हुकुमको शक्ति दिई गएका छन् । सिंहदरवार दिल्ली र वाशिंग्टन सारेपछि के हुन्छ ? परिणाम देखिन थालिसक्यो । सत्ता स्वार्थको स्वार्थका पुतला बनेर विदेशीको लहैलहैमा चलिरहेकाहरू सोचुन- देशै नरहे कहाँ राजनीति गर्ने ? यस्ति पनि बुझेदैनन् ? भने यस्ताले आउने पुस्तालाई के देलान् ? यसकारण लोकले निर्णयकत्व चलाउने यही निर्वाचनको मतदानमै हो ।

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

- ISI स्टाण्डर्डको भित्र बाहिर रवर कोट भै बीचमा स्टिलको जाली भएको ३ तहको होजपाइप
- उच्च गुणस्तरको रेगुलेटर
- पुनः प्रयोग गर्न न सकिने प्लाष्टिक सिल भएको सिलिण्डर
- कम्प्यूटर प्राविधिकाट चल्ने प्लान्ट, तौलमा सोहै आना द्रवक हुनुहोस

पढथयौ हासी बसीकन सँगी वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु धवस्त पारे समाज ।

मन्यौ ज्यौंदै त्यो जस्ले बिरियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मरर पनि जस्ले सकियो देशको माटो ।

कायर भएर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादुर भएर एकै पटक मर्न सकौ ।

- अभियानवाणी

अभियान साप्ताहिक

सम्पादकीय

मंसिर ४ गतेपछि बन्ने सरकार पनि जनताका लागि कागलाई बेल पाक्यो हर्ष न विस्मात जस्तै हुने

आगामी मंसिर ४ गते हुने संघीय संसद र प्रदेशसभाको निर्वाचनका लागि दलहरूलाई उम्मेदवार खडा गर्न महाभारत नै भयो । पाँच दलीय गठबन्धन निर्माण गरेका दलहरू नेपाली कांग्रेस, माओवादी केन्द्र, नेपाला एकीकृत समाजवादी, जनता समाजवादी र राष्ट्रिय जनमोर्चाले गठबन्धन गर्दै निर्वाचनमा जाने सहमति जनाएका थिए तर सिट संख्याको बाँडफाँडमा सहमति हुन नस्केपछि अन्तिम समयमा जनता समाजवादी सत्ता गठबन्धनबाट बाहिरिएर नेकपा एमालेसँग गठबन्धन गर्न पुर्यो भने लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी सत्ता गठबन्धनसँग गठबन्धन गर्न पुर्यो । मुलुकको सबै भन्दा ठुलो पार्टी नेकपा एमाले सहित नेपाली कांग्रेस लगावतका अन्य दलहरूभित्र समेत टिकट वितरणमा चित्त नबुझाएपछि यस पटक धेरै बागी उम्मेदवारहरू खडा भएका छन् ।

दलहरूले गठबन्धन र तालमेल गरेका हुनाले आ आफ्ना दलका उम्मेदवारका आकांक्षाहरू उम्मेदवार बन्नाहाँ बचिचत भए । नेपाली कांग्रेसले गठबन्धनका कारणले गर्दा नै १ सय ६५ सिट मध्येका संघीय संसदको निर्वाचनमा जम्मा ९० सिटमा चित्त बुझाउनुपर्ने भएपछि कांग्रेसले ७५ सिटमा निर्वाचन नै नभई पराजित भएको छ । माओवादी केन्द्रले ४७, नेकपा एकीकृत समाजवादीले १९ र राष्ट्रिय जनमोर्चाले २ सिट पाएका छन् । भने लोसपालाई र डा. बाबुराम भट्टराईलाई पनि कही सिट बाँडफाँड गरेका छन् । यस पटकको निर्वाचनमा सबैभन्दा घाटा डा. बाबुराम भट्टराईलाई भएको छ । डा. भट्टराईले आफै निर्वाचन नलद्दै घोषणा गरेपछि उनको भागमा काठमाडौं निर्वाचन क्षेत्र ७ बाट आफै छोरी र सल्लाही २ बाट महेन्द्र यादव गरी दुई जनाले टिकट पाएका छन् । यसरी बाबुराम भट्टराईले माओवादी केन्द्रको निर्वाचन चिन्हबाटै निर्वाचन लड्ने उद्घोष गरेका भएपनि अन्तिममा उनले छोरी र यादवलाई टिकट विलाएर माओवादी केन्द्रको चिन्हबाटै निर्वाचन लडाएका छन् । नेकपा एमालेवाट अलग भएका वामदेव गौतमले समेत माओवादी केन्द्रको निर्वाचन चिन्हबाट निर्वाचन लड्ने बताउँदै आएका भएपनि अन्तिम समयमा उनी यता न उताका भएका छन् ।

नेकपा एमालेले पनि जनता समाजवादी पार्टी र राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टीसँग कही ठाउँमा तालमेल गरेको छ । जनता समाजवादी पार्टी र राप्रापासँग तालमेल निश्चित निर्वाचन क्षेत्रमा गरेको कारणले गर्दा पनि यस पटकको निर्वाचनमा नेकपा एमाले नै सबैभन्दा बढी उम्मेदवार उठाउने राजनीतिक दल भएको छ । प्रायः सबै दलहरूमा टिकट वितरणपछि असन्तुष्टि देखिएको र कही व्यक्तिहरूले गठबन्धनकारी दलहरूको सहयोगमा स्वतन्त्र उम्मेदवारी दिएका छन् भने कही व्यक्तिहरूले आ आफ्नो राजनीतिक दल नै परित्याग गरेका छन् । नेकपा एमालेका नेता धनश्याम भुसालले पार्टी नै परित्याग गरेका छन् भने कांग्रेस, माओवादी, जनता समाजवादी र लोसपाला कही नेताहरूले पहिला नै पार्टी परित्याग गरी अर्को पार्टीमा प्रवेश गरिसकेका छन् । विभिन्न पार्टी परित्याग गरी नेकपा एमालेमा भण्डै दुई लाख नेता तथा कार्यकर्ताहरू प्रवेश गरिसकेका हुनाले कही व्यक्तिहरूले पार्टी परित्याग गर्दैमा नेकपा एमालेलाई खासै असर नपर्ने एमालेका नेताहरूले बताइरहेका छन् । नेकपा एमाले विभाजित हुँदा नेकपा एकीकृत समाजवादीमा गएका धेरै नेता तथा कार्यकर्ताहरू एमालेमै फर्किएका हुनलो नेकपा एकीकृत समाजवादीलाई भने पहिलो पटक नै गठबन्धनको बल चाहिएको छ । उसले गठबन्धन विना एक दुई सिट सम्म जित्न सक्ने सम्भावना न भएकाले गर्दा ऊ कांग्रेस र माओवादी केन्द्रको पुछ्छर भएको छ ।

आउँदो मंसिर ४ गते हुने निर्वाचन पछि पनि कुनै एक दलले बहुमत ल्याउन सक्ने सम्भावना नदेखिएको हुनाले मंसिर ४ गते पछि बन्ने सरकारले समेत स्थिरता दिन सक्ने सम्भावना न्यून रहेको छ । एउटै दलले बहुमत ल्याउन नसक्ने र मिलिजुली सरकार सञ्चालन गर्ने अस्यात समेत राजनीतिक दलहरूमा नदेखिएको हुनाले मंसिर ४ गतेको निर्वाचनपछि बन्ने सरकार पनि सरकारका लागि सरकार मात्र हुने निरिचित रहेको छ । यस पटकको निर्वाचनको विशेषता: भनेको २०७४ सालमा भएको निर्वाचनपछि सभामुख बनेका कृष्णबहादुर महरा र अग्नि प्रसाद सापकोटा दुवैलाई सम्बन्धित दलले टिकट दिएन । उनीहरू दुवै निर्वाचनमा जानबाट बचिचत रहे भने कतिपय नाम चिनिएका नेताहरू निर्वाचनमा जानबाट बचिचत रहे । वामदेव गौतम डा. बाबुराम भट्टराई लगायत अन्य कही नेताहरूको राजनीतिक जीवन नै समात भएको छ भने माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्टकमल दाहाल एउटै निर्वाचन क्षेत्रमा कहिलै निर्वाचन लड्न नसक्ने नेताका रूपमा चिनिएका छन् । यी सबै कारणहरूले गर्दा नेपाली जनताको लागि आउँदो निर्वाचनपछि बन्ने सरकार पनि 'कागलाई बेल पाक्यो हर्ष न विस्मात' भने जस्तो नेपाली जनतालाई पनि त्यस्तै हुने हामीले ठानेका छाँ ।

देवेन्द्र चुडाल
आगामी मंसिर ४ गते सम्पन्न हुने संघीय संसद र प्रदेशसभाको निर्वाचनका लागि राजनीतिक दलहरूले आ आफ्ना तर्फबाट उम्मेदवार चयन गर्दा राजनीतिक दलहरूले योग्यता, दक्षता र क्षमतालाई भन्दा आफ्ना नातागोता नेताप्रति वफादार र पैसावालालाई टिकट दिएका हुनाले तुला भनिएका दलहरूमा विद्रोह भएको छ । मुलुकभरमै तुला दलका उम्मेदवारका विरुद्धमा तिनै तुला दलका बागी उम्मेदवारहरू खडा भएका छन् । त्यही कारणले गर्दा निर्वाचनको मुख्यमा पार्टी परित्याग गरेर अर्को पार्टीमा प्रवेश गर्नेहरूको लहर नै चलेको छ । आफू नो पार्टीबाट टिकट नपाउने भएपछि आफू नो राजनीतिक सिद्धान्तलाई तिलाज्जी दिएर अर्को पार्टीमा प्रवेश गरेर कर्कै दिन अर्को पार्टीले टिकट दिएका धेरै उदाहरणहरू भेटिएका छन् । लोकतान्त्रिक व्यवस्थामा यस्तो प्रक्रिया लोकतन्त्रकै लागि लाजमर्द विषय हो । अर्थात यस्तो प्रक्रियाले गर्दा लोकतन्त्रकै खिल्ली उडेको छ ।

टिकट वितरण प्रक्रिया राजनीतिक दलहरूको एउटा मुख्य कार्य हो । लोकतान्त्रिक दलहरूमा यो प्रक्रिया पनि लोकतान्त्रिक प्रक्रिया अनुसार नै हुनु पर्नेमा हामीकहाँ भने त्यसो हुन नसकेको देखिएन । विश्वका कातिपय मुलुकहरूमा टिकट वितरणका लागि प्राइमरी निर्वाचनमा नै दलहरूसित्र दुने गरेको छ । आफ्नो दलभित्र प्राइमरी निर्वाचनबाट उम्मेदवार छनोट गरेर पछि वास्तविक निर्वाचनमा प्रतिस्पर्धाका लागि बढाइने प्रचलन समेत रहेको छ । तर हामीकहाँ भने पार्टी नेतृत्वले वफादार, पैसावाला र आफ्ना नातागोता इस्टमित्र, छोरीज्वाई, भान्जा भान्जी सम्धी, समिनीसम्मालाई टिकट वितरण गर्दै आएका आपै भने अहिले पनि त्यही परम्परालाई कायम गरिएको छ । लोकतान्त्रिक व्यवस्थामा सक्षम, योग्य र क्षमतावान व्यक्तिले टिकट पाउनु पर्दछ भन्ने मान्यतालाई ध्वजार्जी उडाएर टिकट वितरण गर्ने दलभित्र विभिन्न आन्तरिक र नेताको सम्पर्कमा रहिरहन बाध्य समेत हुने भएकाले नेपालको लागि यो यो नै उत्तम विकल्प हुन सक्ने ठहर स्तम्भकारको रहेको छ ।

लोकतान्त्रिक व्यवस्थालाई बलियो र जनताप्रति उत्तरदायी बनाउने हो भने अब निर्वाचन पद्धति नै परिवर्तन गर्नुपर्ने टड्कारो आवश्यकता देखिएको छ । विश्वका लोकतान्त्रिक व्यवस्था भएका देशहरूमा पहिला हामीकहाँ जस्तै तरवरले टिकट वितरण गरिने गरिएको थियो, अहिले भारतको त्यही सुरुवाती व्यवस्थालाई हाम्रा राजनीतिक दलहरूले हामीकहाँ प्रयोग गरिएको छन् । लोकतन्त्र र लोकतान्त्रिक व्यवस्थाको लागि डरलाग्दो अवस्था हो ।

लोकतान्त्रिक व्यवस्थालाई बलियो र जनताप्रति उत्तरदायी बनाउने हो भने अब निर्वाचन पद्धति नै परिवर्तन गर्नुपर्ने टड्कारो आवश्यकता देखिएको छ । विश्वका लोकतान्त्रिक व्यवस्था भएका देशहरूमा पहिला हामीकहाँ जस्तै तरवरले टिकट वितरण गरिने गरिएको थियो तर त्यसलाई परिमार्जित गर्दै उनीहरूले आ आफ्ना राजनीतिक दलहरू भित्रै उम्मेदवार छनोट गर्न प्राइमरी निर्वाचन गर्ने व्यवस्था लागु गरेर लोकतान्त्रिक पद्धति अनुसारको हुनाले राजनीतिक दलहरूले दल त्याग गर्ने राजनीतिक दलहरूले दल त्याग गर्ने राजनीतिक दलहरूले दल त्याग गर्ने तथा कार्यकर्ताहरू एमालेमै फर्किएका हुनलो नेकपा एकीकृत समाजवादीलाई भने पहिलो पटक नै गठबन्धनको बल चाहिएको छ । उसले गठबन्धन विना एक दुई सिट सम्म जित्न सक्ने सम्भावना न भएकाले गर्दा ऊ कांग्रेस र माओवादी केन्द्रको पुछ्छर भएको छ ।

• देवेन्द्र चुडाल

devendrachudal@gmail.com

निर्वाचन प्रणालीमा नै आमूल परिवर्तनको आवश्यकता

नि रहनेछन् । त्यो गर्न सकेको खण्डमा निर्वाचनको बेला आफ्नो पार्टी परित्याग गरेर अर्को पार्टीमा गएर टिकट लिने प्रव

सताले सर्वहारालाई किन प्रयोग मात्र गर्छ ?

विश्वास नेपाली

के संविधानले सुनिश्चित गरेको समावेशिताको मर्म प्रत्यक्ष निर्वाचनमा जम्मा दुईजना दलित उम्मेदवार उठाइदिएपछि पूरा हुन्छ ?

आजभोलि चोक, चौतारी, चियापसल, बैठक, भेला, जमघट जतातै निर्वाचनकै चर्चा छ। आउँदो ४ मसिरमा हुने प्रदेश र संघीय संसद् का लागि यही २३ असोजमा उम्मेदवारी दर्ता प्रक्रियासमेत पूरा भइसकेको छ। यस्ता जमघटमा छलफलका विषय हुन्छ दलहरूले निर्वाचन आयोगमा बुझाएको समानुपातिक सूचीमा को-को कुन-कुन नम्बरमा परे ? प्रत्यक्षमा कुन-कुन दलबाट कक्षसले टिकट पाए ? कक्षसले स्वतन्त्र उम्मेदवारी दर्ता गरे ?

टिकट नपाएको भोकमा कक्षसले पार्टी छाडे ? यस्ता आमप्रश्नसँगै कोसँग पैसा छ र कोसँग छैन ? कक्षसले आगामी निर्वाचनमा बढी पैसा खर्च गर्न सक्छ ? जस्ता प्रश्न पनि सँगसँगै उठिरहेका छन्। त्यहाँ इमानदार, त्यागी, समर्पित, जनभावना र जनताको समस्या बुझेका नेताहरूको खासै चर्चा हुँदैन। आन्दोलन र परिवर्तनको लडाइँमा बलिदान गर्नेहरूको पनि चर्चा हुँदैन। गरिब र सर्वहारा वर्गका प्रतिनिधिलाई टिकट दिनुपर्थ्ये भने आवाज पनि त्यहाँ उत्तर्दैन। अब सिर्फ सत्ता प्राप्तिका लागि निर्वाचनहरू हुन्छन्। जसले धनबल र बाहुबल मनग्र खर्चिन सक्छ उसैले जित्त।

मुलुकमा चुनावी सरगर्मी बढेको छ। एउटा ठूलो चाड दसैँ सकियो। दोसो ठूलो चाड तिहार आउँदै छ। यसैबीच सासदहरूको पदावधि सकिएको छ। निर्वाचन आयोग नयाँ चुनावी तयारीमा जोडतोडले जुटेको छ। मुलुकमा संविधान जारी भएपछि संघीय शासन व्यवस्था कार्यान्वयनमा छ। मुलुकमा संघ, सात प्रदेश र ७५३ स्थानीय तहहरू कार्यान्वयनमा छन्। स्वायत्त सरकारको अभ्यास पनि भझरहेको छ। गत ३१ वैशाखमा स्थानीय तहको निर्वाचन सकियो। अभ्यासमा आएको संघीय शासन व्यवस्था ४ मसिरमा हुन लागेको यो दोसो निर्वाचन हो।

मुलुकका राजनीतिक दलहरूले आआफ्ना उम्मेदवार छानेर मनोनयन दर्ता पनि गराइसकेका छन्। एकातिर पैंचदलीय गठनबन्धन (कांग्रेस, माओवादी केन्द्र), एकीकृत समाजवादी, लोसपा र राजमा) छन् भने अर्कातर्फ नेकपा एमाले, जसपा, राप्रपालगायत दलहरूको गठबन्धन बनेको छ। केही समयदेखि दलहरूले गर्दै आएको गठबन्धनको अभ्यास र प्रयासलाई हेर्दा उनीहरू सत्ताक्षेत्रका लागि जुनसुकै हदसम्म गिर्न पनि तयार छन्। सिद्धान्तलाई पनि उनीहरू बिस्तर किचित पछि पर्नेन् भन्ने प्रस्त भएको छ। उम्मेदवारहरूको मनोनयनपछि पुरानै अनुहार फेरि पनि सत्तामा पुग्ने मार्गमा अधि बढेका देखिन्छन्। दलहरू देश र जनताको समस्यामा केन्द्रित छैनन्। उनीहरू आफ्नो पद सुरक्षित गर्न, राजनीतिक अस्तित्व जोगाउन जुनकै हदसम्म पनि लाग्न तयार देखिन्छन्। त्यसका लागि उनीहरू जोकसैसँग जुनसुकै सम्झौता गर्न पनि तयार छन्।

कम्युनिस्ट हुन् या कांग्रेस, अब उसै भइसके। यसो भनिरहँदा दल, तिनका नेता र कार्यकर्ताले मुलुकका ठूलो संख्यामा रहेका जनतालाई भुल्दै छन्। उनीहरूको आवश्यकतालाई बेवास्ता गर्दै छन्। जनताको दुख, कष्ट र पीडाको उनीहरूलाई कुनै मतलब छैन। परिवर्तनका लागि पटक-

पटक लडिएका लडाइँमा साथ दिँदै आएका दलित तथा उपेक्षित वर्गलाई पनि निर्वाचनमा अवसर दिनुपर्छ भन्ने दल र तिनका शीर्ष नेतृत्वले भुलिसकेका छन्। यसको पुष्टि पछिल्लो समयमा मनोनयन दर्तापछि उम्मेदवारहरूको सूचीबाट हुन्छ।

आफूलाई दलित मुक्तिदाता ठान्ने माओवादी र एमालेले जम्मा एक-एकजना दलित उम्मेदवारलाई टिकट दिएको देखियो भने कांग्रेस र मधेसवादी दलहरूले एकजना पनि दलित अग्रवालाई प्रत्यक्षतर्फको उम्मेदवार बनाउन आवश्यक ठानेनन्। के योभन्दा ठूलो उपेक्षा र अविश्वास अर्को कुनै हुन सक्छ र ? के संविधानले सुनिश्चित गरेको समावेशिताको मर्म प्रत्यक्ष निर्वाचनमा जम्मा दुईजना दलित उम्मेदवार उठाइदिएपछि पूरा हुन्छ हो ? दलहरूको नेतृत्वले यसको जवाफ दिनुपर्ने ?

दल र तिनका नेताले भुल्न नहुने कुरा के हो भने नेपालको परिवर्तनको हरेक इतिहासमा सर्वहारा वर्गको त्याग, बलिदान र तपस्या उच्च छ। आन्दोलन हुँदा सर्वहारा वर्गको प्रतिनिधित्व नै अग्रमोर्चमा हुने गरेको कसैबाट लुकेको छैन। अहिलेसम्म जति पनि परिवर्तनका लडाइँ र आन्दोलनहरू हुँदै आए, तिनमा दलित तथा सर्वहारा वर्गको प्रतिनिधित्व उल्लेख्य थियो। परिणामतः सहिद, बेपत्ता, घाइते, शारीरिक अग्रभग पनि तिनै जनताकै छोराछोरी भएका छन्।

राजनीतिलाई हरेक नीतिको मूल नीति भनिन्छ। राजनीतिले नै हरेक कुराको निर्णयक भूमिका निर्वाह गर्छ। तर, के अहिले नेपालमा अभ्यास भझरहेको राजनीतिको मूल सफा छ ? जब मूल नै सफा छैन भने अरू कसरी सफा हुन सक्छन्। अरू नीति कसरी प्रभावकारी हुन सक्छन् ? अहिले भझरहेको तथा देखिएको यही हो। जुन गलत छ।

राजनीतिक दलहरू टिक्के र अस्तित्वमा रहने भनेको उनीहरूसँग कति जनता छन् भनेले निर्धारण गर्छ। अधिकांश दलहरू सकेसम्म आफ्नो हरेक दस्तावेज, चुनावी घोषणापत्र र सभाहरूमा जनताको सवाल र मुद्दाहरू उठाउँछन्। हाइलाइट पनि गर्छन्। घोको सुक्ने गरी बोल्न, नारा लगाउँछन्, कराउँछन् पनि। तर, काम र व्यवहार भने कहिलै बोलीसँग तालमेल हुँदैन।

नेपालमा अहिले जति पनि दुला दल छन्, तिनमा प्रधानमन्त्री, मन्त्री, सासद, विभिन्न राजनीतिक नियुक्ति खाईपाई आएका, स्थानीय तहमा नेतृत्व सहभालिसकेकाहरू नै छन्। उनीहरू जो जहाँ जसरी पनि राजनीतिक रूपमा सफल हुँदै गएका छन्, ती सबै जनमतबाटै गएका हुन। तर, अचम्प के देखिने रहेछ भने जनमतबाटै माथि पुगेकाहरूले पदमा पुगेपछि विस्तारै जनताका मुद्दा र सवाल विस्तैरै रहेछन्। आफू र आफ्ना आसेपासेलाई नै माथि पुन्याउन लागिर्पर्न रहेछन्।

पदमा छउन्जले आफू र आफन्तको काम गर्न र पद सकिएपछि जनताकै गई तिनै मुद्दा उठाउने र उनीहरूले अनुमोदन भएर फेरि पनि माथि पुग्ने अभ्यास निरन्तर चलिरहेको हुन्छ। यस्तो अभ्यास नेपाली राजनीतिमा लामो समयदेखि देखिए आएको छ। यहाँ जनताले वर्षैदेखि भोग्दै आएका समस्या समाधान हुन सकेका छैनन्। कतै त लाग्छ, सर्वहारा वर्ग राजनीतिक दलका लागि एउटा प्रयोग मात्रै त भझरहेका छैनन् ? यसतर्फ बहस जरूरी छ। के सर्वहारा जनता सर्वै आफू समस्यामा रही दलहरूको लागि प्रयोग भझिदिरहनुपर्ने हो ?

हुन त हाम्रो राजनीतिक व्यवस्था आजकल बुनाकेन्टि भएको छ। पूँजीपतिहरूले दल चलाउँछन्। उनीहरूको बोलवाला छ, दलहरूमा। नीतिगत निर्णयमा पनि उनीहरूको प्रभाव रहेछै।

आएको छ। यसैले सर्वहारा वर्गका मुद्दा दल र सर्वहारालाई लागि धुमिल छ। कमजोर छ। दस्तावेजहरू लेखिन्छन्, त्यसे थनिक्नन्।

सर्वहारा वर्गका समस्या बग्रेली छन्। उनीहरू शिक्षा, स्वास्थ्य, जीवितपार्जन, रोजगारीलागायत समस्याबाट ग्रसित छन्। भूमिहीन तथा किसानका समस्या उस्तै छन्। युवाका समस्या यथावत् छन्। बर्सेनि लाखीं युवा विदेशिन बाध्य छन्। दलित, मधेसवादी तथा आदिवासी जनजातिको समस्या जहाँका तहीं छन्। महिलाका समस्या उस्तै छन्। शिक्षित

राज्यले सुनेको छैन। अनि राज्यशक्ति सर्वहारामैत्री छ त ? यस्ता समस्या अनगिन्ती छन्।

लोकतन्त्रमा आवधिक निर्वाचनको महत्व ठूलो छ। प्रतिनिधिहरू चुनिने र राजनीतिक अभ्यास गर्ने, जनमतको कदर गर्ने, जनभावनाअनुसार विकासमा केन्द्रित हुनका लागि यो व्यवस्था ठिकै पनि हो। तर, पछिल्लो समय चुनाव भनेकै पैसा हुनेहरूका लागि हुने गरेको छ। जनप्रतिनिधि भनेकै पैसा हुनेहरू मात्र हुन भने जुन खालको द्याया लागिरहेको छ, त्यो वास्तवमै लोकतन्त्रको कुरुप पक्ष

● ● ●
परिवर्तनका लागि पटक-पटक लडिएका लडाइँमा साथ दिँदै आएका दलित तथा उपेक्षित सर्वहारा वर्गलाई पनि निर्वाचनमा अवसर दिनुपर्छ भन्ने दल र तिनका शीर्ष नेतृत्वले भुलिसकेका छन्।
● ● ●

बेरोजगारीको समस्या उस्तै छ। हातमा डिग्रीको सर्टिफिकेट छ, रोजगारी छैन। द्वन्द्वपीडितहरूको अवस्था दयीय छ। गरिब र धनीबीचको खाडल बढ्दै गएको छ। दैनिकी कष्टकर छ। अहिले त हाम्रो संविधानको प्रस्तावनामै समाजवादउन्मुख अर्थव्यवस्थाको परिकल्पना गरिएको छ। तर, वर्तमान राजनीतिक चरित्र हेर्दा के हामी त्यही बाटामा छाँ त ? त्यसतर्फ बहस छेड्न ढिला भइसकेन र ? पछिल्लो उदाहरण हेरै न, सुद्धारहरूले कसरी किसानलाई भूमिहीन बनाइरहेका छन् ? महिनाँ काठमाडौंमा आन्दोलनमा उत्रिंदा पनि पीडित किसानका माग हुन सक्छन् ? अहिले भझरहेको तथा देखिएको यही हो। जुन गलत छ।

राजनीतिक दलहरू टिक्के र अस्तित्वमा रहने भनेको उनीहरूसँग कति जनता छन् भनेले निर्धारण गर्छ। अधिकांश दलहरू सकेसम्म आफ्नो हरेक दस्तावेज, चुनावी घोषणापत्र र सभाहरूमा जनताको सवाल र मुद्दाहरू उठाउँछन्। हाइलाइट पनि गर्छन्। घोको सुक्ने गरी बोल्न, नारा लगाउँछन्, कराउँछन् पनि। तर, काम र व्यवहार भने कहिलै बोलीसँग तालमेल हुँदैन।</p

पाँच पेट्रोलपम्पले गरे एक अर्बभन्दा बढीको कारोबार

काठमाडौं। पेट्रोलियम पदार्थको खपत वृद्धि हुँदै जाँदा एक अर्ब 'कलब'मा प्रवेश गर्ने पेट्रोल पम्पको संख्या पाँच पुगेको छ। अधिला वर्षसम्म एउटा मात्र पम्पले एक अर्ब रुपैयोंभन्दा बढीको कारोबार गर्ने गरेकोमा यसपटक पाँचवटा पम्पले अर्बभन्दा बढीको इन्धन खरिद गरेको नेपाल आयल निगम लिमिटेडले जनाएको छ। देशभर करिब १६ सय पेट्रोल पम्प सञ्चालनमा छन्।

आयल निगमका अनुसार गत आर्थिक वर्ष ०७८/०७९ मा सञ्चालन्दा धेरै तेल बिक्री गर्नेमा बाराको पथलेया चोकमा नेपाल प्रहरीले सञ्चालन गरिरहेको प्रहरी कल्याण कोष पेट्रोल पम्प रहेको छ।

डिजेल मात्र बिक्री गर्ने सो पम्पले गत आबामा एक अर्ब ६४ करोड ५८ लाखको तेल खरिद गरेको निगमको मधेस प्रादेशिक कार्यालय, अमलेखगञ्ज (बारा)ले जनाएको छ। सो पम्पले एक करोड ३३ लाख १८ हजार लिटर तेल बिक्री गरेको थियो। त्यस्तै, दोस्रो नम्बरमा काठमाडौंको भद्रकालीमा नेपाल आर्मीले सञ्चालन गर्दै आएको रिपुमर्दिनी पेट्रोल स्टेसन रहेको छ। तेस्रोमा ललितपुरको पुल्लोकमा साभा सेवा सहकारीले सञ्चालन गरेको पम्प

छ भने भक्तपुर पश्चुल सेन्टर चौथो र वितवनको भरतपुरमा सञ्चालित कैलाश आयल डिस्ट्रिब्युटर्स पाँचौं स्थानमा छ। गत आवामा कैलाश आयल दोस्रो धेरै तेल बिक्री गर्ने पम्पका रूपमा सूचीकृत भएको थियो। अधिलो वर्ष कैलाश आयलले आयल निगमबाट ७९ करोडको पेट्रोल, डिजेल खरिद गरेको थियो, गत आवामा एक अर्ब चार करोड रुपैयोंको तेल खरिद गरेको निगमको अमलेखगञ्जस्थित मधेस प्रादेशिक कार्यालयले जनाएको छ।

आर्मीले रिपुमर्दिनीले एक अर्ब ४१ करोड, साभा सहकारी पम्पले एक अर्ब २९ करोड र भक्तपुर पश्चुल सेन्टरले एक अर्ब ११ करोड रुपैयोंको पेट्रोल, डिजेल किनेर लगेको निगमको बागमती प्रादेशिक

कार्यालय, थानकोटले जनाएको छ। सो कार्यालयका प्रमुख शैलेन्द्र भुसालले मागअनुसार पम्पहरूलाई इन्धन दिने गरेको बताए। पेट्रोल पम्पले जति इन्धन माग गर्नुन्, हामीले त्यति नै पठाउने गरेका छौं उनले भने, 'हाम्रो तथाकले पनि उपत्यकामा गत आवामा इन्धनको खपत तुलनात्मक रूपमा बढी भएको देखिन्छ।' निगमका अनुसार तराईका जिल्लामा डिजेलको खपत बढी छ भने उपत्यकामा पेट्रोल खपत उच्च छ।

आयल निगमको नायब कार्यकारी निर्देशक नागेन्द्र साहका अनुसार गत आर्थिक वर्ष ०७८/०७९ मा पेट्रोल ६६ अर्ब ५९ करोड र डिजेल एव खर्ब ६६ अर्ब ३२ करोड रुपैयोंको कारोबार भएको

छ। पेट्रोल पम्पबाट ९५ प्रतिशत डिजेल, पेट्रोल खिक्री हुन्छ। पूर्वधारसम्बन्धी दूला आयोजना र उद्योग, कलखानाले डिजेल भने निगमको अमलेखगञ्जस्थित मधेस प्रादेशिक कार्यालयले जनाएको छ।

आर्मीले रिपुमर्दिनीले एक अर्ब ४१ करोड, साभा सहकारी पम्पले एक अर्ब २९ करोड र भक्तपुर पश्चुल सेन्टरले एक अर्ब ११ करोड रुपैयोंको पेट्रोल, डिजेल

किनेर लगेको निगमको बागमती प्रादेशिक कार्यालयले जनाएको छ। आयल निगमबाट ७९ करोडको पेट्रोल, डिजेल खरिद गरेको थियो, गत आवामा एक अर्ब चार करोड रुपैयोंको तेल खरिद गरेको निगमको अमलेखगञ्जस्थित मधेस प्रादेशिक कार्यालयले जनाएको छ।

आर्मीले रिपुमर्दिनीले एक अर्ब ४१ करोड, साभा सहकारी पम्पले एक अर्ब २९ करोड र भक्तपुर पश्चुल सेन्टरले एक अर्ब ११ करोड रुपैयोंको पेट्रोल, डिजेल

किनेर लगेको निगमको बागमती प्रादेशिक

रामालाई...

दलहरूले खेल ठाउँ पाएका छन्।

टिकट वितरणमा चित नुझफाएका प्रायः सबै पार्टीका नेता तथा कार्यकर्ताहरूले बापी उम्मेदवारी दिएका हुनाले बापी उम्मेदवारहरू सबै राजनीतिक दलहरूका लागि ठाउको दुख्याई भएको छ।

निर्वाचन निजकिंदै गर्दा पार्टी परित्याग गरी अर्को पार्टीमा प्रवेश गर्नेहरूको यस पटक लहर नै चलेको थियो। विभिन्न पार्टी परित्याग गरी लाखाँ नेता तथा कार्यकर्ताहरू नेकपा एमालेमा प्रवेश गरेको थिए। उम्मेदवारी दिने दिन समेत नेता तथा कार्यकर्ताहरूले आ आफ्नो पार्टी परित्याग गर्दै अर्को पार्टीबाट टिकट लिएर उम्मेदवारी दिएका छन्।

पार्टी परित्याग गरी अर्को पार्टीमा प्रवेश

सबै दलहरूलाई...

रेहेन्। कांग्रेसले २०७४ सालमा प्रतिनिधिसभाको सदस्यमा जित हाँसिल गरेका मिनेन्द्र रिजाललाई यस पटक टिकट दिएन। पहिलाका सांसद मध्येका टिकट नपाउने उनीसहित अमरेश रिंग दुई अर्ब मात्र पूर्व सांसद हुन्। सिफारिसमा परेका भएपनि अर्थविद् खर्चीमा वाग्लेलाई कांग्रेसले टिकट दिएन। गच्छादारलाई टिकट दिएकोमा पार्टीमित्रै असन्तुष्टि रहेको छ भने यस अधि तुनाव जितेका सबैले टिकट पाउँदा रिजाल र सिलेमा मात्र टिकट नपाउँदा पार्टीमित्रै असन्तुष्टि रहेको छ भने यस पटकको निर्वाचनले समेत जनताका समस्या समाधान गर्न सक्दैन, केबल सरकारका नाममा सरकार मात्र बन्ने देखिन्छ।

राजनीतिक दलहरूले गलत नियत र जसरी भएपनि निर्वाचन जित्ने पर्दै भन्ने मान्यताले गर्दा निर्वाचन प्रति नै जनताको वितृष्णा बढेको छ। जनताको नजरमा रामा ठाहरिएकालाई भन्दा हामालाई टिकट दिएको हुनाले पार्टी परित्याग गर्ने र बापी उम्मेदवार उद्नेहरूको यस पटक बाढी नै आएको छ।

राजनीतिक दलहरूले गलत नियत र जसरी भएपनि निर्वाचन जित्ने पर्दै भन्ने मान्यताले गर्दा निर्वाचन प्रति नै जनताको वितृष्णा बढेको छ। जनताको नजरमा रामा ठाहरिएकालाई जनताले रोजन पाउने जनताको अधिकार खोसिएको छ। गनाएका लुटेराहरूलाई जनताले मत हालुपर्ने बाध्यता रहेको छ।

गठबन्धन र महागठबन्धन गरेर निर्वाचनमा गएपछि एउटालाई मत हाल्पैर्ने बाध्यतामा जनता परेका हुनाले यी दलहरूले विभिन्न नामका राजनीतिक दलहरू सञ्चालन गर्नुको बदला अहिले महागठबन्धन र गठबन्धनमा रहेका दलहरूले दुईटा मात्र पार्टी निर्माण गरेर जनताकहाँ गए बरु जनतालाई वितृष्णाकाउने अवस्था आउन सबैयो तर त्यो सम्भ भएन। समानुपातिक मतले मात्र राजनीतिक दलहरूको हैसियत प्रष्ट पार्ने भएकाले गर्दा बरु जनताले महागठबन्धनलाई मत नहाली आ आफ्नो राजनीतिक दलको समानुपातिक तर्फमात्र मत हाल्दा दलहरूको हैसियत प्रष्ट हुन्छ।

भूकम्प लगायत बहुप्राकृतिक प्रकोपबाट हुनसक्ने जनधनको क्षतिको न्यूनीकरण गर्न दक्ष प्राविधिकको सहयोग लिई भवनको नक्शा/डिजाइन तयार गरौ। साथै भवन निर्माण गर्दा नेपाल राष्ट्रिय भवन संहिता २०६० को पालना गरी भूकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माण गरौ। निर्माण कार्यमा दक्ष प्राविधिक, तालिम प्राप्त कालिगढ तथा गुणस्तरीय निर्माण सामाग्रीको प्रयोग गरौ। सुरीषत रहेन संस्कृतिको विकास गरौ।

नेपाल सरकार
सहरी विकास मन्त्रालय

शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग
बबरमहल, काठमाडौं।

फोन नं. ०१-४२६२३६५, ०१-४२४२४६६, ०१-४२६२३५७, ०१-४२६२९४५, ०१-४२६२९४८

ईमेल: - dudbc@ntc.net.np, वेबसाइट: http://www.dudbc.gov.np

सन्दीपलाई थप ५ दिन थुनामा राख्न अदालतको अनुमति

बलात्कारको अभियोगमा प्रहरी हिरासतमा रहेका सन्दीप लामिछानेलाई थप ५ दिन थुनामा राख्न जिल्ला अदालत, काठमाडौंले अनुमति दिएको छ।

२० असोजमा पकाउ परेका लामिछानेलाई प्रहरीले २४ गते अदालतमा उपस्थित गराएको थियो। अदालतले सुरुमा ७ दिन थुनामा राख्न अनुमति दिएको थियो।

अदालतमा सन्दीपमाथि अनुसन्धान चलिरहेको भन्दै प्रहरीले बिहीबार पुनः ७ दिन थुनामा राख्न अनुमति मार्गे को थियो। 'हामीले बयान दिने क्रम आधा सकिसको अवस्थामा ७ दिन धेरै हुन्छ। तीन दिनमात्र दिनुपर्छ भन्दौं सन्दीपका वकिल सरोजकृष्ण घिमिरेले भने, 'श्रीमान सूर्यबहादुर थापाको बेझ्चले ५ दिन म्याद थप गरेको छ।' यो अवधिमा बयान सकिएर कातिक १ गते मुद्द दर्ता होस भन्ने चाहेको घिमिरेले बताए।

बार्यन, नापोली र क्लब ब्रुग

च्याम्पियन्स लिगको अन्तिम १६ मा

जर्मन क्लब बार्यन म्युनिख, इटालियन क्लब नापोली र बेल्जियन क्लब ब्लूग युरोपियन च्याम्पियन्स लिगको नकाउट चरणमा प्रवेश गरेका छन्। बुधबारको खेलपछि तीन क्लबले नकाउटमा स्थान पक्का गरेका हुन्। यसअघि नै म्यान्यतेच्चर सिटी र रियल

जनताको...

जनताले आफूले चाहेको पार्टी र उम्मेदवारलाई भोट हाल्न पाउने अधिकार यस पटक खोसिएको छ। लोकतान्त्रिक व्यवस्थाका लागि यो भन्दा लाजमदौ विषय अरु केही हुन सक्दैन। संविधानले नेपाली जनतालाई सार्वभौमसत्ता सम्पन्न भनि स्वीकार गरेको भएपनि व्यवहारिक रूपमा जनता होइन दलहरू सार्वभौमसत्ता सम्पन्न भएको जस्तो देखिएको छ। जनताले आफूले मन पराएको दल र त्यसका उम्मेदवारलाई भोट हाल्न नपाउने अवस्थाको सिर्जना दलहरूले गरेका हुनाले नेपाली जनता आजसम्म पनि सार्वभौमसत्ता सम्पन्न नभएको जस्तो देखिएको छ। जनताले आफूले मन पराएको दल र त्यसका उम्मेदवारलाई भोट हाल्न नपाउने अवस्थाको सिर्जना दलहरूले गरेका हुनाले नेपाली जनता आजसम्म पनि सार्वभौमसत्ता सम्पन्न नभएको प्रमाणित भएको छ।

राजनीतिक दलहरूले जसरी भएपनि सत्ता हत्याउने खेलका लागि महागठबच्छन र गठबच्छन बनाएर निर्वाचनमा होमिएका छन्। राजनीतिक दलहरूका लागि अवधिक निर्वाचन सूर्वण अवसर हो। आफ्नो दललाई जनताले अनुमोदन गर्न एक मात्र उपाय भनेको निर्वाचन नै हो। तर दलहरूले गठबच्छन गरेर एकले अर्को बुई चढेर सत्ता हत्याउने खेलमा लागेर आ आफ्नो दललाई जनताबाट अनुमोदन गराउन चाहेन् आखिरी किन ? के राजनीति भनेको सत्ता हत्याउने दिनुपर्दछ।

डेंगीबाट बचौं

- उच्च ज्वरो आउनु
- जोर्नी र मांशपेशीहरूमा असह्य पीडा हुनु
- आँखाको गेडी दुख्नु
- अत्याधिक टाउको दुख्नु
- शरीरमा राता बिमिराहरु आउनु
- वाकवाकी लाग्नु वा वान्ता हुनु

यस्ता लक्षणहरू देखापरेमा डेंगी हुनसक्छ। तत्काल विकित्सक गा स्वास्थ्यकर्मीको सल्लाह लिऔ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

विज्ञापन व्यवसायलाई पारदर्शी बनाओ

- विज्ञापन प्रकाशन तथा प्रसारण गर्दा विज्ञापनदाताको नाम, ठेगाना र आधिकारिकता सुनिश्चित गरौं।
- अनधिकृत विज्ञापन प्रकाशन तथा प्रशारण नगरौं।
- विज्ञापन प्राप्त गर्न अनुचित दबाव र प्रभाव नपारौं।
- निर्धारित समय र स्थानमै विज्ञापन प्रकाशन तथा प्रशारण गरौं।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

महागठबन्धन...

हत्यार मात्र हो त ? यसको जवाफ राजनीतिक दलका नेताहरूले जनतालाई दिनैपर्दछ। सत्ता गठबच्छनमा रहेका दलहरूले किन एकलाएकै निर्वाचनमा जाने हिम्मत देखाएनन् त ? नेकपा एमालेकै कारण सत्ता गठबच्छनमा रहेका दलहरूले एकलाएकै निर्वाचनमा जाने हिम्मत देखाउन नसकोको स्वीकारोयुक्ति नेपाली काग्रेसका समाप्ति एवं प्रश्नामन्त्री शेरबहादुर देउवाले पटक पटक उद्घोष गरिसकेका हुनाले एमालेसँग सत्ता गठबच्छन कति डराएको रहेको भन्ने प्रत भएको छ।

सत्ता गठबच्छनले मुलुकभरै गठबच्छन गरेपनि नेकपा एमाले केही साना दलहरूसँग सिमित क्षेत्रमा अर्थात २४ वटा निर्वाचन क्षेत्रमा तालमेल हुने भएपनि महागठबच्छनमा रहेका दलहरूले एकलाएकै निर्वाचनमा जाने हिम्मत देखाउन नसकोको गर्दा जनताले आफूले रोजेको उम्मेदवारलाई मतदान गर्न नपाउने भएकाले गर्दा यस पटक क्रस भोट हुने सम्भावना बढेर गएको छ। राजनीतिक दलहरूले एकलाएकै आ आफ्नो खुद्दामा उभिएर निर्वाचनमा जाने साहस नेकपा एमालेकै कारण देखाउन नसकोका हुन्।

अहिलेको अवस्थामा नेकपा एमाले निकै बलियो पार्टी भएकाले गर्दा उसलाई रोकनका लागि महागठबच्छन बनाउनु परेको काग्रेसका समाप्ति एवं प्रश्नामन्त्री शेरबहादुर देउवाले पटक पटक बताइसेका छन्। माओवादी केन्द्र र नेकपा एकीकृत समाजवादी पार्टीलाई त आफ्नो अस्तित्व जोगाउनका लागि समेत महागठबच्छन आवश्यक परेको थियो। एकलाएकै निर्वाचनमा गएका भए पार्टीहरूको हैसियत प्रष्ट हुने भएपनि अब त्यो हैसियत नदेखिने भएको छ। राजनीतिक दलहरूले एकले अर्कोलाई सिद्धान्त खेल खेल्दै आएका भएपनि त्यसको प्रत्यक्ष मारमा भने नेपाली जनतालाई परेका छन्।

प्रायः सबै दलहरूले आ आफ्नाना उम्मेदवार मुलुकभरै खडा गर्न नसको गठबच्छनले भन्दा महागठबच्छनले सिटको बाँडकाँड गर्दा काग्रेसजस्तो ढुलो पार्टीले समेत १ सय ६५ निर्वाचन क्षेत्र मध्येको १० सिटमात्र प्रत्यक्ष तर्फ उम्मेदवार उठाएको हुनाले उसको निर्वाचन नै भई नसकोको अवस्थामा ७५ सिटमा निर्वाचन हारिसकेको छ। कतिपय जिल्लामा उसका उम्मेदवार नै नभएका हुनाले अब त्यस्ता जिल्लामा काग्रेसका नेता तथा कार्यकर्ताहरूले किन काग्रेसको राजनीति गर्न भने प्रश्न समेत उठेको छ। मंसिर ४ मा सम्पन्न हुने निर्वाचनले माओवादी र एकीकृत समाजवादीलाई प्राण दिन्छ कि दिवैन, त्यो भने हेर्न बाँकी रहेको छ।

निर्वाचनको...

ठैनन्। युवा पुस्तालाई राजनीतिमा आउन नदिने राजनीतिक दलका बुढा पुस्ताका व्यक्तिहरू सक्रिय रहेका छन्। प्रधानमन्त्री देउवालाई अभै प्रधानमन्त्री बन्ने रहर चलेको छ। त्यसी कारणले गर्दा उनले आफ्नो पार्टीलाई ध्वस्त बनाएर भएपनि अन्य दलहरूको सम्भावना फेरी प्रधानमन्त्री बन्ने रहर रहेको छ।

सत्ता गठबच्छनमा रहेको माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्टकमल दाहाल आजसम्म जति निर्वाचन क्षेत्रबाट निर्वाचन लडे ती कुनै पनि क्षेत्रमा फेरी निर्वाचन लड्नु सकेका छन्। जनतालाई आकाशै खसाईदिन्छु भन्ने नारा दिँदै आएका दाहालकै कारण मुलुकले स्थिरता पाउन सक्ने सम्भावना न्यून रहेको छ।

दाहाल यस्ता चञ्चले व्यक्ति हुन, उनी जोसँग जस्तोसुकै सहमति गर्न सक्छन् तर आफैले गरेको सहमति कहिल्यै पालना गर्न

सकर्दैनन्। आफ्नो स्वार्थ पूरा नभएको खण्डमा उनी जोसँग जे पनि गर्न तयार हुने गर्दछन्। त्यसी कारणले गर्दा मुलुकले निकास पाउन सकेको छैन भने यस पटको निर्वाचनले समेत निकास पाउन सक्ने सम्भावना देखिएको छैन।

दाहालले कांग्रेस, एमालेसँग विभिन्न कालखण्डमा अनेक प्रकारका सहमति गरेको भएपनि अन्य दलहरूले विश्वास गर्न सकिने आधारहरू देखिएका छैनन्। निर्वाचन पछि नेकपा एमारे, माओवादी केन्द्र र अन्य साना पार्टीहरू मिल्दा बहुमत पुऱ्याउन सक्ने अवस्था देखिएको र एमालेले दाहाललाई दुई वर्ष प्रधानमन्त्री बन्ने दिँदै आएका दाहालकै कारण मुलुकले स्थिरता पाउन सक्ने सम्भावना न्यून रहेको छ।

यो निर्वाचन...

तिलाऊङ्गी दिएर हिजो आफैले अनेक प्रकारको आरोप लगाउँदै आएका पार्टीहरूकीयमा गठबच्छन गर्न लोकतन्त्र र लोकतान्त्रिक व्यवस्था कै खिल्ली उडाउनु हो।

सत्ता गठबच्छनमा रहेको राष्ट्रिय जनमोर्चाले लामो समयदेखि संघीयताको विरोध गर्दै आएको भएपनि ऊ समेत संघीयताका पक्षधर, कांग्रेस, माओवादी केन्द्र र नेकपा एकीकृत समाजवादी पार्टीसँग गठबच्छन गरेर निर्वाचनमा जानु भनेको राष्ट्रिय जनमोर्चाको अर्को घात हो।

सत्ता गठबच्छनमा रहेको राष्ट्रिय जनमोर्चाले लामो समयदेखि संघीयताको विरोध गर्दै आएको भएपनि ऊ समेत संघीयताका पक्षधर, कांग्रेस, माओवादी केन्द्र र नेकपा एकीकृत समाजवादी पार्टीसँग गठबच्छन गरेर निर्वाचनमा जानु भनेको राष्ट्रिय जनमोर्चाको जनतामाथिको अर्को घात हो।

राष्ट्रिय जनमोर्चाको मुलुकभरै खासै प्रभाव नभएपनि परिवर्मणमा केही जिल्लाहरूमा केही प्रभाव रहेकाले गर्दा संघीय संसदमा दुई सिट जिल्लाका लागि सत्ता गठबच्छनसँग गठबच्छन गरेको छ। राष्ट्रिय जनमोर्चाका अध्यक्ष वित्रबहादुर केसी, बाग्लुङ जिल्लाबाट र उपाध्यक्ष दुग्गा पौडेल प्युठानबाट उम्मेदवार

NCC Bank
नेपाल क्रेडिट एण्ट कमर्स बैंक लि.
Nepal Credit & Commerce Bank Ltd.

CELEBRATING 25 YEARS
Continuity of Trust & Legacy

वार्षिक १२.१३३% ब्याजदर

विशेषताहरू*

- मासिक ब्याज भूकानी
- सम्बन्धित बचत खातामा विशेष बीमा सुविधाहरू

National Credit & Commerce Bank Ltd.

Your Business Bank